

BUDGETUNDERLAG för Örebro universitet 2025–2027

Fastställt av universitetsstyrelsen 2024-02-15
ORU 2023/06317

Foto: Jonas Classon.

Budgetunderlag för Örebro universitet 2025–2027

Universitetets vision är att vara ett framstående universitet för en kunskapsbaserad samhällsutveckling (se bilaga 1). Visionen avspeglas i universitetets prioriteringar och vägval, och styr mot en stark utveckling av forskning och utbildning med ökad närvaro och synlighet i samhället. Hög kvalitet i både forskning och utbildning är en självklarhet. Samverkan med det omgivande samhället är en integrerad del av verksamheten och hållbarhetsperspektiven genomsyrar all verksamhet vid universitetet.

Örebro universitet ser följande områden och satsningar som centrala för kommande år. Dessa beskrivs mer utförligt i senare avsnitt, och tillhörande äskanden sammanfattas i tabell 8:

Ökat basanslag till forskning

För att universitetet fortsatt ska kunna stärka sin utveckling inom forskningen och långsiktigt säkerställa en vetenskapligt grundad utbildning krävs en ökning av det statliga basanslaget. Stark forskning lägger grunden för att genom kunskap och kompetens bidra till svenskt näringslivs konkurrenskraft och nya lösningar på samhällsutmaningar. Ett ökat basanslag är en förutsättning för att kunna ta emot externa bidrag som kräver medfinansiering och ger också bättre möjligheter att delta i forskningssamarbeten inom NEO-LAiA, det konsortium som utgör vårt Europauniversitet.

Läkarprogrammets dimensionering och ALF-ersättning

Det nya sexåriga Läkarprogrammet startade hösten 2021. Att programmet både är längre och leder till en läkarlegitimation direkt efter examen ställer helt nya krav på utbildningen. För att kunna möta de nya och mer kostsamma inslagen behövs ökad ersättning per helårsstudent liksom en ökning av takbeloppet. Därutöver ser Örebro universitet det som självklart att universitetet ges samma förutsättningar, i form av full ALF-ersättning, som de övriga som bedriver läkarutbildning, det vill säga att grundutbildnings-ALF utgår för det faktiska antalet studenter på läkarprogrammet vid Örebro universitet.

Europauniversitet

Örebro universitet ingår i universitetsalliansen NEOLAiA som av EU-kommissionen utsetts till Europauniversitet. Flera europeiska regeringar ger extra finansiering till lärosäten som är en del av ett Europauniversitet. Svenska lärosäten riskerar att hamna i en ofördelaktig ställning inom sina allianser om finansiering på nationell nivå saknas, varför universitetet äskar att medel tillförs de svenska lärosäten som ingår i allianser som fått status som Europauniversitet. Örebro universitet leder som första svenska universitet en allians, vilket också innebär att universitetet positionerar sig starkt inom högre utbildning i Europa (se sid 12, NEOLAiA – ett Europauniversitet som utvecklar hela lärosätet).

Totalförvarsfrågor

Det snabbt föränderliga omvärldsläge som vi befinner oss i ställer ökade krav på att stärka befintlig kompetens inom och kunskap om Sveriges totalförsvaret. Kompetenshöjande insatser inom flera områden är av största vikt. Örebro universitet önskar att särskilda medel tillförs lärosätet för ett nytt uppdrag med inriktning på kris och säkerhet inom totalförsvaret, dels för utveckling och kartläggning av förmågor, dels för kompetenshöjande insatser genom utbildning.

FORSKNING

Ökat basanslag

Det statliga basanslaget utgör fundamentet och en nödvändig förutsättning för att säkra fri forskning. Samtidigt är basanslaget centralt för att uppfylla kraven på fullständig kostnadstäckning och medfinansiering av externfinansierad forskning. Sveriges lärosäten behöver ges möjlighet och förutsättningar att effektivt konkurrera inom resurskrävande områden, inklusive utvecklingsmöjligheter och karriärvägar för forskare. För att möjliggöra detta krävs en betydande andel statligt basanslag, på en stabil nivå och över tid, kombinerat med en hög grad av flexibilitet för lärosätena att använda dessa medel. Örebro universitet hävdar att det finns en betydande risk att allt för stor resursfördelning via forskningsråden kan minska graden av risktagande, det vill säga att färre forskningsprojekt utmanar etablerade uppfattningar, eftersom dessa kan ha svårare att få finansiering i en konkurrenspräglad process som ofta favoriserar befintlig forskning. Risken är särskilt påtagligt för mångvetenskapliga forskningsprojekt. I förlängningen kan detta underminera möjligheterna till banbrytande och innovativt tänkande inom forskningen. En direkt ökning av basanslaget är viktigt och att föredra framför att mer medel fördelas via forskningsråd. Det senare riskerar att medföra höga transaktionskostnader som inte gynnar utvecklingen av svensk forskning, men även en risk för begränsningar av den fria forskningen.

Tabell 1 Ökning av basanslag (miljoner kronor)

2025	2026	2027
40	40	40

Arbetet med öppen vetenskap är av hög prioritet och Örebro universitet har anslutit sig till transformativa avtal. Rekommendationer från Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) är vägledande när vetenskapliga publikationer görs öppet tillgängliga. Den ekonomiska effekten är dock svår att hantera, särskilt med vetskap om att kostnadsutvecklingen under kommande år innebär en fortsatt ökning. För tillgängliggörande av forskningsdata krävs dessutom utveckling av infrastruktur, något som kommer medföra ytterligare investerings- och driftskostnader.

Ett välutvecklat ledningssystem, med balans mellan traditionell linjestyrning och kollegiala strukturer som ger kraft vid beslut om prioriteringar, och ett klokt investerat myndighetskapital har skapat förutsättningar vid Örebro universitet för fortsatt utveckling av forskningsexcellens. Stora investeringar har gjorts och görs i infrastruktur, meriteringsanställningar för unga forskare och inom de särskilt utpekade profilområdena AI och robotik, Mat och hälsa samt ett tredje, Föreningar och samhälle, som är under utveckling. Utgångspunkten för lärosätets identifiering av dessa områden är forskning med hög kvalitet och betydande volym som adresserar viktiga samhällsutmaningar.

Universitetets strategiska satsningar på dessa tre profilområden, med hög vetenskaplig kvalitet, aktiv omvärldsamverkan och stor samhällsrelevans, visar tydligt att universitetet klarar att göra sina egna prioriteringar. Att basanslaget fortsätter att växa och att universitetet har full rådighet över tilldelade resurser är viktigt utifrån det senaste årens utveckling med kraftigt höjda omkostnader och ett generellt högre kostnadsläge. Geopolitiska förändringar och spänningar i vår närhet som lett till ett förändrat mönster kring samarbeten och samverkan, bidrar också till det mycket osäkra läget inför perioden 2025–2027. Universitetet

och högsolor har god förmåga att hantera kriser och snabba omställningar och är en viktig komponent för att upprätthålla samhällets motståndskraft generellt, men även mot antidemokratiska krafter och faktaresistens. För att lärosätena fortsatt ska kunna axla denna roll är stabilitet och förutsägbarhet i finansieringen en viktig förutsättning.

Utbildning ska bedrivas på vetenskaplig grund. Universitetet har länge påtalat att uppdrag att bygga ut specifika utbildningsområden, såsom lärar- och vårdutbildningar, behöver hänga samman med en riktad utbyggnad av forskningen inom dessa områden.

Räknat per helårsstudent för samtliga utbildningar utgör det anslag till forskning som tilldelas det unga bredduniversitetet Örebro universitet mellan en tredjedel och hälften av det som tilldelas de äldre bredduniversiteterna med medicinsk utbildning och forskning (Tabell 2). Utifrån dokumenterad forskningskvalitet, hög grad av effektivitet i vetenskaplig produktion och stor bredd på relevant forskning kopplad till de stora samhällsutmaningarna, anser Örebro universitet att obalansen i forskningsfinansieringen mellan lärosätena är omotiverad och att universitetets basanslag till forskning bör öka (se äskande på första sidan).

Tabell 2 Anslagsmedel till forskning per helårsstudent 2022 ¹⁾						
Lärosäte	Lunds universitet	Uppsala universitet	Umeå universitet	Göteborgs universitet	Linköpings universitet	Örebro universitet
Anslag till forskning/HST (kronor) ²⁾	95 000	86 000	79 000	74 000	61 000	40 000

1) Källa: UKÄ (basresurser + ersättning för klinisk forskning) och Prop. 2022/23:1 Utgiftsområde 16, Tabell 5.3.

2) Avrundat till närmaste 1 000-tal kronor.

Forskning som möter samhällsutmaningar

Globala och nationella samhällsutmaningar aktualiserar frågor som kräver tvärvetenskaplig forskning och innovationer. Detta är uppmärksammat såväl nationellt som internationellt, inte minst i arbetet för att nå de globala målen inom FNs Agenda 2030. Vid ett bredduniversitet med högkvalitativ forskning finns stor potential att utveckla såväl kunskap som metoder för att möta både dagens och morgondagens samhällsutmaningar. Kombinationen av forskning som spänner över många olika ämnesområden och den närhet som finns mellan dessa vid Örebro universitet, ger goda förutsättningar för förståelse av komplexa samhällsutmaningar. Det skapar också en grund för genombrott och förutsättningar för nya idéer av den typ som uppkommer i skärningspunkten mellan områden. Med utgångspunkt i skärningspunkten mellan grundforskning och tillämpad forskning i utbildningsnära miljöer, är en omfattande volymökning av forskningen universitetets långsiktiga målsättning.

Profilmrådet AI och robotik är brett och utgår från stark forskning och utbildning inom artificiell intelligens och dess koppling till robotik, med omfattande och växande samarbeten både med universitet och företag. Området omfattar ett flertal forskargrupper där Centrum för tillämpade autonoma sensorsystem (AASS) är den största. AASS vid Örebro universitet, grundat 1998, är ett internationellt erkänt forskningscenter som fokuserar på autonoma system med inriktning på perceptuella och kognitiva förmågor. Gruppen är en affilierad excellensgrupp inom Wallenberg AI, autonoma system och programvara (WASP-programmet), vilket utgör en tydlig kvalitetsstämpel. Ytterligare forskningsgrupper är aktiva inom juridik, liksom inom Handelshögskolan och inte minst medicinska fakulteten, som under många år har använt metoder inom maskininlärning för dataanalys. Bredden

och samarbetet inom forskningen återspeglas även i omfattningen av aktiviteter inom relevanta nationella AI-program, där universitetet ingår, såsom Wallenbergstiftelsernas forskningsprogram WASP, WASP-HS, samt WISE, där forskare från andra delar av universitetet samarbetar med forskare inom AI och robotik.

Utöver forskningsaktiviteterna ovan arbetar profilområdet AI och robotik aktivt med att fortsatt etablera systematiska strukturer för samarbete genom sin samarbetsplattform och strategiskt med utbildning, med särskild tonvikt på kompetensutveckling och omskolning för yrkesverksamma.

Forskningsområdet Mat och hälsa etablerades 2017 med satsningar på mångvetenskapliga projekt, postdocs och dedikerad forskningsinfrastruktur. Under de senaste åren har detta område, där stark medicinsk forskning möter naturvetenskap, samhällsvetenskap, humaniora och måltidskunskap i en unik mångvetenskaplig satsning, utvecklats till att bli ett nationellt erkänt forskningsområde. Örebro universitet koordinerar forskningscentret PAN Sweden – Plant-based proteins for health and wellbeing, som är en av fyra FORMAS-finansierade centrumbildningar för hållbarhet och konkurrenskraft i livsmedelssystemet. Precision Nutrition Innovation Arena (PNI), leds också av Örebro universitet och involverar ett samarbete med Chalmers tekniska högskola, Region Örebro län samt ett antal företag. PNI är ett resultat av de strategiska prioriteringar som universitetet har gjort på forskning och innovation inom Mat och hälsa samt AI och robotik. Under 2023 beviljade Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling ett stort forskningsanslag kring precisionsnutrition och forskningsprofilen Rosetta, med målet att konsumenten ska kunna välja hållbart producerad mat som också har en vetenskapligt bevisad hälsofördel. I och med ansvaret för PAN Sweden, PNI och Rosetta befäster universitetet sin starka nationella roll. Dessa forskningsprojekt genererar resultat som leder till vetenskapliga publikationer, samt bidrar till samhällsdebatten och kunskapsutvecklingen.

För att med ny kunskap och kompetens möta samhällsutmaningar inom området folkhälsa utvecklas fortlöpande en samverkansplattform inom Mat och hälsa finansierad av regionala utvecklingsmedel samt Europeiska regionala utvecklingsfonden. Kunskapsbaserad utveckling och kompetenshöjning av företag inom livsmedel och kosttillskott, offentlig sektor samt restaurang- och besöksnäring är avgörande för en positiv utveckling mot uppsatta nationella mål.

Vid lärosätet finns ett stort engagemang från olika forskningsområden kring hållbarhet. Bredden och kunskapsdjupet som finns ger goda förutsättningar för mångvetenskaplig forskning, liksom för kunskapsspridning som bidrar till en hållbar samhällsutveckling. Detta möjliggör också universitetets tredje profilområde Föreningar och samhälle.

I arbetet med att utveckla forskning för en hållbar framtid samarbetar universitetet såväl nationellt som internationellt. Örebro universitet leder bland annat den svenska noden inom EU-infrastrukturen Research Infrastructure for Environmental Exposure Assessment (EIRENE RI), med 17 deltagande länder. Förutom behovet av nationellt stöd till denna forskningsinfrastruktur, krävs också ökat basanslag för att sam- och medfinansiera forskning som nyttjar infrastrukturen. Örebro universitet deltar även i European Partnership for the Assessment of Risks from Chemicals (PARC), som är ett av de projekt som stöds av EUs Horizon Europe. Universitetet är en av 200 deltagare från 28 länder som tillsammans fått forskningsanslag på 400 miljoner euro. Örebro universitet leder den del av PARC-projektet som studerar föreningar i bland annat jord och damm med teknik och de analyser som utvecklats vid lärosätet för att kartlägga kemikalier, mäta giftighet och förutsäga effekten på människor av kemikalierna.

Samverkan och innovation driver kvaliteten i såväl forskning som utbildning, men leder också till att forskningsresultat direkt kan tillämpas och skapa mervärden, samtidigt som helt nya grundforskningsfrågor kan identifieras. Örebro universitets ambition är att bedriva samverkan där alla parter har en ömsesidig nytta av varandras verksamheter, intressen och mål. Som ett led i att systematisera samverkansarbetet inom AI och robotik har samverkansplattformen AI Impact Lab etablerats. AI Impact Lab drivs i samarbete mellan Örebro universitet och Region Örebro län. Plattformen stärker regionens utveckling inom AI genom att fungera som en mötesplats, där företag och offentlig sektor får tillgång till den senaste forskningsbaserade kunskapen inom AI. Samtidigt ingår AI Impact Lab i den nationella innovationssatsningen AI Sweden. Kompetensutveckling är en nyckelfråga för svensk industri. Detta behov, i kombination med den forskningsspets som finns vid Örebro universitetet, har legat till grund för lärosätets engagemang i en rad olika AI-utbildningar, liksom i Expert Learning Lab tillsammans med ABB, Ericsson, Saab, Volvo, Chalmers tekniska högskola, Kungliga Tekniska högskolan och Linköpings universitet. Det Vinnova-finansierade Expert Learning Lab avser skapa en innovativ miljö för tvärorganisatoriskt lärande, där industri och akademi samarbetar för att säkerställa svensk konkurrenskraft inom avancerad digitalisering. Visionen är att vara ett ledande nationellt center och internationell förebild för industriellt lärande för tekniska experter. Universitetet har, utifrån gemensamma behov kring kompetensförsörjning, kunskapsutbyte och engagemang i samhällsutmaningar, också tecknat strategiska samverkansavtal med Epiroc och Saab-koncernen inom både teknisk och samhällsvetenskaplig forskning och innovation.

Akademisk karriärutveckling

Det måste finnas bättre möjligheter för både juniora och mer seniora forskare att utvecklas och göra en akademisk karriär. En förutsättning är en kultur som kollegialt uppmunttrar att nya och utmanande forskningsidéer prövas.

Örebro universitet har mycket goda erfarenheter av att fokusera resurser till unga forskares karriärutveckling. Ett ökat basanslag till forskningen skulle ytterligare förstärka universitetets arbete med såväl doktorandanställningar som meriteringsanställningar. Som en del i arbetet med strategisk och långsiktig kompetensförsörjning har universitetet de senaste åren investerat myndighetskaper i ett antal satsningar på meriteringsanställningar. Delar av universitetets utökade basanslag för forskning fördelas från och med 2023 till fakulteterna med uppdrag att finansiera nya meriteringsanställningar. Syftet är att än tydligare bidra till den strategiska kompetensförsörjningen genom att möjliggöra för fakulteter och institutioner att rekrytera utifrån sina respektive behov och förutsättningar. Biträdande lektorat kommer vara den prioriterade anställningsformen.

För att upprätthålla den långsiktiga kompetensförsörjningen behöver universitetet planera dimensioneringen av forskarutbildningen. Då basanslaget utgör en garant för ett ökat antal doktorander är det nödvändigt att det fortsätter stärkas. Detta är särskilt angeläget då svårigheterna att finansiera forskarstudier med externa forskningsmedel blir allt större, i synnerhet inom humaniora och samhällsvetenskap. Vidare behöver fler av de externa bidrag som finansieras via forskningsråden vara fyraåriga, för att kunna möjliggöra full finansiering av doktorandanställningar. Utifrån rådande villkor för extern finansiering avsätter universitetet medel för finansiering av doktorandanställningars fjärde år med hjälp av basanslaget.

Ändrade förutsättningarna för anställningar inom forskning

Internationalisering utgör en naturlig komponent inom all framgångsrik forskningsverksamhet. Förutsättningarna för svenska lärosäten att kunna attrahera och rekrytera de

mest framstående forskarna är av avgörande betydelse för att säkerställa forskningsexcellens i framtiden. Det är väsentligt att skapa gynnsamma förhållanden och möjligheter för svenska lärosäten att konkurrera globalt om doktorander och forskare. Att erbjuda förutsägbara och attraktiva möjligheter för internationella forskare att söka sig till doktorandprogram eller forskningstjänster i Sverige är därför av yttersta vikt.

Sveriges attraktionskraft för högkvalificerad arbetskraft påverkas i hög grad av doktoranders och forskares möjlighet till uppehållstillstånd. Örebro universitet ser det som avgörande för internationaliseringen att Sverige blir konkurrenskraftigt för rekrytering och långvarig anställning av internationella forskare, doktorander och studenter. Finansiering av Europauniversitet är ett steg i den riktningen.

Utökade resurser för innovationskontor och holdingbolag

Örebro universitet har ett stort fokus på samverkan och breddad innovationskraft. Universitetets del i det innovationsstödjande systemet utvecklas fortlöpande i nära samarbete med andra aktörer för att på olika sätt förbättra förutsättningarna för att forskningsbaserade innovationer ska komma samhället till nytta.

Det finns stora förväntningar på lärosätena att möta aktuella samhällsutmaningar genom nyttiggörande av den kunskap och de forskningsresultat som produceras. Örebro universitet driver ett innovationskontor tillsammans med Karlstads universitet, Linnéuniversitetet och Mittuniversitetet Fyrklövern. Ett nära samarbete sker också med Region Örebro län. För att öka universitetets förmåga att fortsatt bidra till samhällets utveckling och det svenska näringslivets konkurrenskraft genom att stötta forskare och studenter med att utveckla kunskapsbaserade idéer till nyttiggörande och innovationer önskar universitetet få möjlighet att etablera ett eget innovationskontor med tillhörande resurser. Det är svårt att förstå varför detta gäller för de två nyaste universiteterna (Malmö universitet och Mälardalens universitet), men inte för de övriga unga universiteterna.

Örebro universitets satsningar inom Life Science, men även AI och robotik, ställer krav på resurser som det gemensamma innovationskontoret får svårt att leva upp till. Mot bakgrund av att Örebro universitet har en stor forskningsproduktion och är det enda av de i Fyrklövern ingående lärosätena med omfattande medicinsk forskning, ställs också särskilda krav på universitetets arbete inom innovationsområdet.

De så kallade verifieringsmedlen från Vinnova är helt avgörande för att innovationskontoret ska kunna stötta forskare och studenter med att utveckla kunskapsbaserade idéer till nyttiggörande och kommersialisering. Medlen som avsätts behöver öka för att fler svenska innovationer ska omsättas till nytta utanför akademien.

Förutom resurser motsvarande eget innovationskontor, äskas även kapitaltillskott till holdingbolaget för att möjliggöra fler investeringar (Tabell 3). Den nuvarande statliga ersättningen till bolaget är alldeles för låg för att kunna leva upp till samhällets högt ställda mål och förväntningar på universitetet som motor i innovationssystemet.

Tabell 3 Äskande av medel för innovation 2025–2027 (miljoner kronor)			
	2025	2026	2027
Medel för Örebro universitets innovationskontor (kronor)	5	5	5
Medel till Örebro universitet Holding AB (kronor)	1	1	1

UTBILDNING

Universitetet fokuserar på en hållbar utbildning med hög kvalitet och ett utbildningsutbud som möter samhällets behov. Inom lärosätet finns viktig och nödvändig kunskap som är central i det gemensamma samhällsbyggandet. Frågor som rör högskolepedagogisk utveckling och innovativa lärmiljöer har hög prioritet. Universitetet har fortsatt för avsikt att vara ett campusbaserat lärosäte, med fysiska möten över ämnes- och utbildningsgränser som signum.

Örebro universitet är ett attraktivt lärosäte med ett brett utbildningsutbud och högt söktryck. Grunden för detta är förmågan att erbjuda utbildning av hög kvalitet. Universitetets kvalitetssystem utgör ramverket, medan strategisk rekrytering av lärare och forskare, högskolepedagogisk utveckling och goda lärmiljöer är några av de centrala förutsättningarna. En stark koppling mellan utbildning och forskning är självklar för ett universitet. Det omfattande arbetet för att stärka och profilera forskningen stärker kvaliteten i utbildningarna, och vice versa. Örebro universitet ska enligt den av styrelsen fastställda visionen vara en plats för bildning, vidareutbildning och livslångt lärande. Genom högskolepedagogisk utveckling och utbildning i pedagogisk framkant skapas förutsättningar för studenternas aktiva lärande som ska locka såväl nationella som internationella studenter till universitetets utbildningar.

Hållbar utbildning och ett utbildningsutbud som möter samhällets behov

Huvuddelen av utbildningarna vid Örebro universitet bedrivs i programform. Bredden av starka, professionsinriktade utbildningar har bidragit till att lärosätet är ett attraktivt utbildningsval för nybörjarstudenter. Rapporter från både Svenskt näringsliv och Universitetskanslersämbetet visar att anställningsbarheten är mycket hög bland universitetets utexaminerade studenter. Den universitetsövergripande utbildningsstrategin, vars främsta syfte är att vara vägledande för prioriteringar och bidra till att peka ut färdriktningen för framtida utveckling och dimensionering av lärosätets utbildningar, lyfter vikten av att utbildningarna även fortsättningsvis främst bedrivs i campusbaserad programform. Samtidigt ska fristående kurser erbjudas med de attraktiva professionsinriktade utbildningarna som bas. Universitetet har genomfört ett kartläggnings- och prioriteringsarbete av befintliga program och kurser med utbildningsstrategin, universitetets vision, strategiska mål samt pedagogiska grundsyn som utgångspunkt. Målet är att skapa utrymme för större flexibilitet i utbudet, när det gäller fördelning och dimensionering av program och fristående kurser, för att i större utsträckning tillgodose yrkesverksammas behov av kompetensutveckling och bidra till ett livslångt lärande. Utbildningsutbudet ska präglas av bredd och bygga på lärosätets befintliga styrkor för att proaktivt möta framtida samhällsutmaningar med bildningsperspektiv och hållbar utveckling som hörnstenar.

Samtliga utbildningar vid Örebro universitet ska ge goda förutsättningar för ett livslångt lärande. Utbildning riktad till unga utgör basen för det livslånga lärandet och är viktig både för en etablering på arbetsmarknaden och för delaktighet i samhället i stort. Universitetet arbetar aktivt med bildningsbegreppet och utbildningarna lägger grunden för och vidareutvecklar studenternas förmåga att kommunicera samt hantera och kritiskt bearbeta information. Det är viktigt att även senare i livet kunna fylla på med ny kunskap för att upprätthålla och utveckla sin kompetens på en föränderlig arbetsmarknad.

Universitetet har en bredd av starka professionsinriktade och i flera fall samhällskritiska utbildningar som ofta är föremål för riktad utbyggnad i regleringsbrevet. Inom flertalet områden som SCB i sina prognoser lyfter framtida brist på arbetskraft, till exempel utbildade inom hälso- och sjukvårdsområdet, lärarutbildade, ingenjörutbildade och datautbildade, erbjuder universitetet redan idag utbildningar på grundnivå och avancerad nivå.

En successiv förändring mot ökad andel fristående kurser och flexibelt lärande och en vidareutveckling av utbildningsutbudet vad gäller livslångt lärande har börjat implementeras utifrån universitetets utbildningsstrategi som fastställdes 2021.

Örebro universitet ser positivt på den kvalitetssatsning som höjningen av ersättningen för utbildningsområdet naturvetenskap och teknik har inneburit, men kan konstatera att det är långt ifrån tillräckligt. Universitetet anser att landets lärosäten bör erhålla högre ersättningsbelopp till samtliga utbildningsområden. Sedan införandet av produktivitetsavdraget har undervisningsresurserna per student halverats. Det vore optimistiskt att tro att studenternas behov av undervisningsresurser, framförallt i form av lärarledd tid, har minskat i motsvarande omfattning. I det långa loppet är det omöjligt att genom effektivitetsåtgärder upprätthålla samma utbildningskvalitet, parallellt med att uppdragen blir fler och universiteteten måste hävda sig i konkurrensen på en global utbildningsmarknad.

Flera av universitetets utbildningar är föremål för riktad utbyggnad i regleringsbrevet. Under kommande period finns ett behov av att utöka antalet platser på ett flertal utbildningar för att tillgodose ett växande kompetensförsörjningsbehov. Detta gäller såväl behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar (basår), som samhällsbärande utbildningar på grundnivå och avancerad nivå, liksom kurser för att främja livslångt lärande. Anslagssparande nyttjas initialt i perioden, men från och med år 2027 behövs en nivåhöjning med 20 miljoner kronor per år. För att undvika en situation där universitetet tvingas till en minskad dimensionering av samhällsviktiga utbildningar äskar lärosätet en höjning av takbeloppet med 5 miljoner kronor för 2025 och 10 miljoner kronor för 2026. Detta för att dels finansiera fortsatt utbyggnad av efterfrågade befintliga utbildningar inom samhällsbärande områden, dels möjliggöra nya utbildningar i olika former för att svara upp mot nya samhällsbehov och nå nya målgrupper. Dessutom möjliggör en utökning av takbeloppet att infrastruktur i form av till exempel högskolepedagogisk kompetens och lärmiljöer kan fortsätta att utvecklas.

Tabell 4 Utökat takbelopp (miljoner kronor)

2025	2026	2027
5	10	20

Hållbar läkarutbildning

Läkare har utbildats vid Örebro universitet i tolv år och antagning sker både till höst- och vårtermin. Områden där studenter utbildade vid Örebro universitet utmärkt sig positivt i undersökningar efter avslutad utbildning är en indikator på utbildningens höga kvalitet¹. Det faktum att samtliga av universitetets examinander hittills klarat sitt så kallade AT-prov är en annan.

Ökat ersättningsbelopp per helårsstudent i Läkarprogrammet

Den första antagningen till det nya sexåriga Läkarprogrammet gjordes inför hösten 2021. Att programmet är både längre och leder till en läkarlegitimation direkt efter examen ställer nya krav på utbildningen. Utvecklingen och uppbyggnaden av läraaktiviteter och examinationer sker progressivt, i syfte att säkerställa de kunskaper, förmågor och förhållningssätt som krävs för examen och legitimation. I likhet med övriga lärosäten räknar Örebro universitet med en kostnadsökning för genomförandet, något som även konstateras i budgetpropositionen för 2024, och finansieringen bör därför öka med mellan

¹ Om läkarutbildningens kvalitet, Sveriges läkarförbund (2020).

5 och 7 procent beroende på undervisningsform och examinationsmoment. Därför äskas för det sexåriga programmet ett ersättningsbelopp motsvarande 72 831 kronor per helårsstudent (i 2022 års prisläge), i utökad anslagsram. Äskandet inbegriper således en höjd prislapp och därmed även ett ökat takbelopp.

Grundutbildnings-ALF

Till skillnad från samtliga övriga medicinska lärosäten erhåller Örebro universitet inte grundutbildnings-ALF i förhållande till det faktiska antalet studenter som finns på utbildningen. Universitetet får samma ersättningsnivå per enskild student baserat på det antal som anges i regleringsbrevet, vilket endast motsvarar hälften av de studenter som antas till programmet. Grundutbildnings-ALF ska finansiera läkarstudenternas verksamhetsförlagda utbildning (VFU) inom hälso- och sjukvården. Örebro universitets lägre tilldelning innebär en betydande ekonomisk ansträngning för Region Örebro län, den enskilt viktigaste samarbetspartnern inom hälso- och sjukvården för läkarutbildningen och övriga vårdutbildningar. Detta blir särskilt kännbart med det rådande ekonomiska läget i regionen. Sedan inrättandet av Läkarutbildningen har den lägre tilldelningen inneburit en kostnad för Region Örebro län om drygt 162 miljoner kronor. Idag råder det enligt Statistiska Centralbyrån (SCB) brist, vilken förväntas bestå, på specialistutbildade läkare, och statistik från Socialstyrelsen visar att 44 procent av de läkare som fick legitimation 2020 hade en utländsk examen. Mot denna bakgrund ter det sig rimligt med en inhemsk utbildning av läkare åtminstone på den nivå som vi har idag. Då behöver också likvärdiga förutsättningar ges till alla regioner som deltar i VFU.

I dagsläget är Örebro universitet fortsatt beroende av Region Örebro läns vilja att prioritera en medfinansiering för att kunna garantera läkarstudenterna den VFU som krävs för en examen. Örebro universitet behöver ges samma förutsättningar för att ersätta regionen för VFU som andra lärosäten i landet (tabell 5), det vill säga ersättning för den faktiska studentvolymen.

För dimensionering av alla utbildningar inom medicin och hälsa behöver hänsyn tas till möjligheten att tillhandahålla VFU av hög kvalitet, varför en kontinuerlig dialog även förs med regionerna i Värmland och Dalarna. Eftersom det finns VFU-placeringar kopplade till Läkarprogrammet i både Region Värmland och Region Dalarna har adjungerade lektorer anstälts i dessa regioner för att säkerställa undervisningskvaliteten. Det är inte hållbart att lärosätet på detta sätt blir en belastning för sin närmaste region. Det beroendeförhållande som finns med avseende på VFU finns också för Sjuksköterskeprogrammet, Audionomprogrammet och Arbetsterapeutprogrammet – samtliga bristyrkesutbildningar som kräver fungerande samverkan.

Tabell 5 Ersättning läkarutbildning

	2025	2026	2027
Full ALF-ersättning ¹⁾	24	25	27
Höjd ersättning per HST ²⁾	75	77	79

1) Anges i miljoner kronor.

2) Anges i tusentals kronor.

Kompetensutveckling inom artificiell intelligens

Artificiell intelligens (AI) förväntas förändra flera olika sektorer i hög utsträckning och det nationella behovet av kompetensutveckling för yrkesverksamma inom AI-området är fortsatt högt. Arbetet med AI har inneburit både en positionering och en ledande roll för lärosätet av utvecklingen av vidareutbildning inom detta område. Den positionen märks nationellt i och med lärosätets aktiviteter i KKS-finansierade SMARTER, i AI Competence for Sweden och WASP-ED. Internationellt leder universitetet arbetet med en Europagemensam plattform för AI-kompetens inom ramarna för projektet AI4EU. Universitetet ligger långt framme i den strategiska utvecklingen av former för fortbildning, framför allt genom korta kurser som dynamiskt anpassas till målgruppens behov. Utvecklingstakten har ökat i och med nya pandemirelaterade behov, där universitetet klivit fram och tagit en viktig roll. I dagsläget gäller detta specifikt inom AI och relaterade områden, men arbetet har inneburit test av modeller och utformning som kan generaliseras till andra utbildningsområden. Universitetet har under året tagit en aktiv roll för att forma en policy kring hur universitet och högskolor kan leverera digital spetskompetens. I Vinnova-projektet ADAPT ska ett "policy lab" etableras tillsammans med andra svenska lärosäten för att undersöka hur policys kring livslångt lärande inom AI kan levereras. Med satsningen Expert Learning Lab, som är en del av Vinnovas avancerade digitaliseringsprogram, ska fyra svenska storföretag, tillsammans med fyra svenska universitet också undersöka hur industrin kan ta en proaktiv roll för att möta behov av kompetensutveckling för digitala experter. Universitetet vill därmed dra nytta av de investeringar som gjorts och utifrån en hållbar finansieringsmodell vidareutveckla utbudet av kurser för yrkesverksamma, men också bidra till en principiell diskussion om hur universitetet kan vara en hållbar partner i kompetensutveckling. I detta arbete ingår även ett långsiktigt arbete med att integrera AI i andra utbildningar än enbart de tekniska. Avsikten är att bättre rusta universitetets programstudenter inför deras framtida yrkesliv.

Högskolepedagogik i framkant

Universitetet har under flera år målmedvetet arbetat med högskolepedagogisk utveckling för att höja den pedagogiska medvetenheten och kompetensen hos lärare, forskare och övriga anställda. För att möta universitetets satsningar finns vid Högskolepedagogiskt centrum pedagogiska utvecklare med särskild kompetens om lärande inom områdena digitalisering, hållbarhet, jämställdhet och AI. Universitetets satsning på universitetslektorer med högskolepedagogisk inriktning utökas för att tillvarata den högskolepedagogiska kompetens som finns vid lärosätet. Satsningen avser finansiera ett antal särskilda högskolepedagogiska uppdrag, motsvarande två heltidsanställningar per fakultet, under perioden 2023–2025. Denna utveckling av högskolepedagogiken är helt avgörande för utbildningskvaliteten på lång sikt. Med universitetets viktiga roll i samhällsbyggandet och strävan att mötas över akademiska disciplinränsar som utgångspunkt, är universitetet som fysisk plats central för lärosätets utbildningar. Universitetet kommer fortsatt ha högt tempo och mycket hög ambitionsnivå i det högskolepedagogiska arbetet.

Utveckling av verksamheten vid Restaurang och hotellhögskolan

Örebro universitet har ett särskilt uppdrag att anordna restaurangutbildning i Grythyttan. Allt sedan verksamheten inom måltidskunskap och värdskap etablerades har universitetet vid upprepade tillfällen gjort betydande strategiska satsningar på att utveckla och stärka verksamheten. Det kvarstår dock mycket stora utmaningar i uppdraget avseende studentantalet på programutbildningarna, utbildnings- och studiemiljöns utveckling samt verksamhetens ekonomiska bärkraft. Ett utvecklingsarbete utifrån konceptet: "Grythyttan och Örebro – noder i ett gastronomiskt kunskapssystem vid Örebro universitet" bedrivs för att stärka Grythyttan och Restaurang- och hotellhögskolan. Detta arbete drivs av Region Örebro län och andra regionala aktörer tillsammans med Örebro universitet.

EN UTVECKLANDE STUDIE- OCH ARBETSPLATS

Sverige är en kunskapsnation och inom lärosätena finns viktig och nödvändig kunskap som är betydelsefull i det gemensamma samhällsbyggandet. Den akademiska friheten är kopplad till upprätthållandet och utvecklandet av samhällets demokratiska grundvärden. För att bedriva utbildning och forskning av hög kvalitet behöver forskare och lärare få förutsättningar för att fritt söka kunskap samt fritt utforska det omgivande samhället. Lärosätenas möjlighet att agera självständigt, strategiskt och flexibelt behöver stärkas med bättre förutsättningar att möjliggöra verksamhetens kärnuppdrag. I nuläget hinner lärarna och forskarna allt mindre med sina kärnuppdrag. Det finns en förskjutning i arbetsuppgifter för stödverksamhetens medarbetare, från att arbeta med att stödja utbildning och forskning till att hantera administrativa åtaganden, utifrån en fortsatt stor volym av komplexa åiterrapporteringar och utvärderingar. Omfattningen av åiterrapporteringar och utvärderingar behöver minska. Örebro universitet kommer att arbeta för att göra det som är möjligt i denna riktning, i den interna styrningen.

Ett hållbart campus som utnyttjar digitaliseringens möjligheter

Örebro universitet är inte bara ett universitet, utan *ett* universitet. Samarbeten över organisatoriska och verksamhetsmässiga gränser stärker kvaliteten i verksamheten, och vid universitetet finns en kultur och en närhet som främjar gränsöverskridande samarbeten. I kulturen ligger också en vilja och ett mod att ompröva etablerade arbetsformer och en förmåga till större, universitetsövergripande, satsningar.

Campus utgör navet för såväl utbildning som forskning och vid Örebro universitet ses de fysiska mötena mellan forskare, lärare, studenter samt stödfunktioner som kvalitets- och innovationsdrivande faktorer. Diskussioner över organisatoriska och professionella gränser stärks av en fysisk närvaro och har en positiv inverkan på verksamhetens kvalitet, ger extra kraft i utvecklingsarbeten och gynnar arbetsmiljön.

Örebro universitet är, och kommer fortsatt att vara, ett campusbaserat lärosäte där utbildningsmiljön möjliggör pedagogiska arbetsätt som använder ny teknik för att skapa utbildning i högskolepedagogisk framkant. Pedagogiska metoder och former som både utnyttjar digitaliseringens möjligheter och är anpassade till dess förutsättningar har bidragit till hållbara undervisningsformer och inslag som används inom undervisningen. Den pedagogiska medvetenheten och viljan att bedriva pedagogiskt utvecklingsarbete är hög. Lärare använder idag en större repertoar av läraktiviteter och examinationsformer och digitala verktyg är ett naturligt inslag när campusundervisning varvas med digitala inslag på distans. Inom forskningen, där samverkan är en förutsättning för framsteg och kvalitet, har de senaste årens digitala utveckling bidragit såväl till nya typer av data och nya metoder för att bearbeta och analysera dessa data, som nya arenor för att bedriva forskning. Att kombinera digitaliseringens flexibilitet med de möjligheter som fysiska möten ger vad gäller interaktion, engagemang och problemlösning ställer krav på universitetets fysiska forsknings- och lärmiljöer. Den tradition av närhet och öppenhet i samarbetet över institutions- och avdelningsgränser, som genomsyrar miljö och kultur vid universitetet, ska vara vägledande vid utvecklingen av digitala arbetsätt och arenor för både samarbetet vid universitetet och samverkan med externa parter.

Universitetet arbetar brett med att digitalisera verksamheter i takt med fortsatt teknisk utveckling och digitala lösningar ska vara förstahandsalternativet. Bland annat kommer fler stödprocesser att automatiseras för att ersätta enkla och arbetsintensiva rutiner. Detta stödjer universitetets mål att nyttja medarbetares kompetens och arbetstid respektfullt och effektivt.

Rimliga ekonomiska förutsättningar är grundläggande för att kunna bedriva forskning och utbildning av hög kvalitet och bidra till en hållbar samhällsutveckling. Det utmanande ekonomiska läget på nationell nivå påverkar all verksamhet vid universitetet och trots att lärosätena i viss utsträckning kompenseras för inflation och prisökningar genom den årliga pris- och löneuppräknings är produktivitetsavdraget nu alltmer kännbart.

Det är svårt att utifrån låga ersättningsnivåer omfördela resurser inom lärosätet och därtill hantera kortsiktiga, men samtidigt omfattande, politiska uppdrag. Utifrån detta är det av största vikt att det inte vidtas åtgärder nationellt som riskerar att ytterligare försvåra lärosätenas möjlighet att upprätthålla en hållbar kvalitetsnivå, exempelvis genom indragna medel eller ofinansierade uppdrag. Eftersom varken behovet av kunskap, kritiskt tänkande eller bildning kan effektiviseras bort eller studenters behov av lärlärd tid minskar, önskar universitetet se en ökad långsiktighet och förutsägbarhet i de uppdrag universitetet erhåller och att urholkningen av anslagen upphör. För Örebro universitet är denna problematik kännbar, inte minst i relation till den bristande finansieringen av läkarutbildningen (se under rubriken Hållbar läkarutbildning i utbildningsavsnittet), vilket i sin tur påverkar fördelningen av anslag till universitetets samtliga utbildningar. Universitetet har förmåga att omprioritera, det har vi visat vid flera tillfällen. I nuvarande läge skulle dock ytterligare omfördelningar påverka andra samhällskritiska utbildningar, vilket kan påverka kompetensförsörjningsmöjligheterna inom samhällssektorer såsom hälso- och sjukvård samt skola.

Lokalförsörjning

Till följd av de senaste årens investeringar inom forskning och utbildning har behoven av lokaler förändrats vid universitetet. Samtidigt har närvaron på campus minskat något efter pandemin. Detta är något som kommer att följas och analyseras mer ingående då det är av högsta vikt att säkerställa att lokalerna nyttjas effektivt. Det ekonomiska läget med inflation och höga energipriser ställer, liksom varierade undervisningsformer, ytterligare krav på universitetets fysiska lärmiljöer. Örebro universitetet och Akademiska Hus förbereder för ett fördjupat samarbete avseende hållbar lokalanvändning med bland annat nyttjande av sensordata för att mäta närvaron i universitetets lokaler. Syftet är bland annat att identifiera lokaler med låg nyttjandegrad och ta fram handlingsplaner som visar hur lokalerna kan utvecklas för nya behov.

Ambitionen är en förtätning av olika verksamheter och en inbromsning av nybyggnadsprojekt. Fler lokaler kommer att byggas om och anpassas till nya behov. I universitetets kommande campusplan kommer också stor vikt att läggas vid att öka campusområdets attraktivitet vad gäller utomhusmiljöer, serviceutbud och kulturupplevelser.

Örebro universitet vill framföra att det är bekymmersamt med den minskade transparensen i Akademiska Hus hyresmodell. Under tidigare år har upplevelsen varit att Akademiska Hus arbetat för en ökad transparens och samverkan, men vi ser nu en tillbakagång.

NEOLAIa – ett Europauniversitet som utvecklar hela lärosätet

Örebro universitet är ett av nio europeiska lärosäten som ingår i universitetsalliansen NEOLAIa. I juli 2023 utsåg EU-kommissionen universitetsalliansen NEOLAIa till ett så kallat Europauniversitet med beviljad finansiering för ett fyraårigt projekt. Örebro universitet är ledare av alliansen, medan University of Jaén i Spanien koordinerar själva EU-projektet.

Unikt för NEOLAiA är att alla delar av universitetet är involverade på olika sätt. Lärarutbyten inom NEOLAiA är viktiga för forskande och undervisande personal för att ge såväl nya internationella perspektiv som ökad internationalisering på hemmaplan för studenterna. Därutöver tar också administrativ personal emot besök från, och reser till, NEOLAiA-lärosäten med finansiering via Erasmus+-mobilitet. Detta ger möjlighet till utveckling på såväl det personliga som det professionella planet. Antalet utresande lärare och personal med denna finansiering har ökat med 80 sedan läsåret innan pandemin, 2018/2019. Utbyten inom NEOLAiA har stått för en stor del av ökningen.

Projektet är indelat i tio olika arbetspaket, där Örebro universitet leder paketet som rör forskning. Detta ger goda förutsättningar att utveckla forskningen via såväl nya och fördjupade samarbeten som förbättrad infrastruktur genom exempelvis expertteam av forskningsstöd som delas mellan alliansens partners. I arbetspaket forskning finns ett samverkansfokus, NEOLAiA Living Lab Programme, som fokuserar på regional samverkan med företag, lokala och regionala myndigheter samt aktörer inom civilsamhället. Med utgångspunkt i målet att stärka de deltagande universitetens internationella konkurrenskraft kommer en del av de projektmedel som tilldelats för aktiviteter som rör forskning möjliggöra för doktorander och unga forskare att delta i mentorskapsprogram och seminarier. Statusen som Europauniversitet kommer att bli en motor i internationaliseringsarbetet och utformningen av en framtida europeisk lärosätesssektor med fri rörlighet för studenter, forskare, lärare och övrig personal.

De upparbetade kontakterna inom alliansen underlättar arbetet med att utveckla studentcenterade aktiviteter, såsom gemensamma utbildningar och sommarskolor. Nätverket NEOLAiA Health and Medicine, som startades under 2022, har mynnat ut i samarbeten inom exempelvis läkar- och sjuksköterskeutbildningar och bland annat möjliggjort utbyten inom läkarprogrammet. Hittills har universitetets arbete med NEOLAiA även inneburit ett flertal så kallade Blended Intensive Programs (BIP), varav två kommer att ges vid Örebro universitet våren 2024. BIP är kortare kurser i ett nytt format för Erasmus+-mobilitet, där digitalt lärande kombineras med utbildning på plats. Utbyte i form av en BIP ger därför både möjlighet till internationalisering på hemmaplan och en utbyteserfarenhet för studenter som av olika anledningar inte kan tillbringa en termin utomlands. För kommande gemensamma utbildningar inom NEOLAiA är arbetet med BIP-kurserna en värdefull erfarenhet och ett första steg mot att utveckla gemensamma examina. Inom NEOLAiA bedrivs även pedagogiska utvecklingsprojekt, vilket ger såväl lärare som administrativ och teknisk personal möjlighet att utveckla sina kunskaper och förmågor kopplat till det mångkulturella klassrummet.

Örebro universitet leder som första svenska universitet en allians, vilket också innebär att universitetet positionerar sig starkt inom högre utbildning i Europa. Flera europeiska regeringar ger extra finansiering till lärosäten som beviljats EU-medel. Svenska lärosäten riskerar att hamna i en ofördelaktig ställning inom sina allianser om finansiering på nationell nivå saknas i Sverige. Dessutom krävs ofta en högre grad av medfinansiering än miniminivån på 20 procent, där Örebro universitet bidrar med totalt 80 procent medfinansiering. Sammantaget gör detta att svenska lärosäten kan få svårt att gå in med de resurser som krävs eller ta på sig ledande uppdrag, inom allianserna, och riskerar därmed att inte få samma tyngd i sin roll som de som kan satsa mer tack vare nationellt stöd. Utifrån detta äskar Örebro universitet medel enligt tabell 6.

Tabell 6 Europauniversitet (miljoner kronor)		
2025	2026	2027
5	5	5

Kompetensförsörjning och -utveckling

Rekrytera strategiskt utifrån forskningens och utbildningens behov

Kompetensförsörjning är en avgörande fråga för att fortsatt hålla hög kvalitet i utbildning, forskning och stödverksamhet. Konkurrensen om eftertraktad kompetens inom både kärn- och stödverksamhet fortsätter att öka. För att möta denna utmaning är förmågan att såväl attrahera och rekrytera relevant kompetens som att kunna behålla, utveckla och förädla den kompetens som finns central.

Som nämnts i forskningsavsnittet har Örebro universitet mycket goda erfarenheter av att fokusera resurser till unga forskares karriärutveckling. Ett ökat basanslag till forskningen skulle ytterligare förstärka universitetets arbete med såväl doktorandanställningar som meriteringsanställningar och därtill kopplade kompetensutvecklingsprogram. För att attrahera och behålla den kompetens som därmed knyts till Örebro universitet krävs ytterligare utveckling av befintligt karriärstöd. Tydliga karriärvägar och goda studie- och arbetsvillkor är viktiga förutsättningar för att en utbildning på forskarnivå och en framtida karriär som lärare och forskare ska vara ett attraktivt val för den enskilde och för att universitet ska anses attraktivt som arbetsgivare.

Ökningar av basanslag och takbelopp möjliggör för Örebro universitet att fortsatt kunna konkurrera om de bästa lärarna och forskarna, och i takt med det värna om den balans som krävs mellan kärnverksamhet och stödverksamhet, en förutsättning för att kunna säkerställa en god kärnverksamhet.

År 2018 tilldelades Örebro universitet utmärkelsen HR Excellence in Research, ett bevis på att ORU uppfyller de högt uppsatta krav som EU-kommissionen har satt upp för en professionell och ansvarsfull arbetsgivare. En viktig del av arbetet med utmärkelsen är att möjliggöra karriärutveckling för forskare i alla skeden av karriären. Under pågående fas av arbetet har de karriärstödsinsatser som redan idag finns vid Örebro universitet kartlagts. En uttalad målsättning är att på sikt erbjuda karriärutvecklingsprogram för forskare på olika nivåer, utöver de som redan idag genomförs, vilket är en nödvändighet för att attrahera och behålla kompetenta medarbetare. Arbetet utvärderas löpande och under 2024 genomförs ett platsbesök av EU-kommissionen där en bedömning görs av hur väl arbetet implementerats i organisationen.

Av universitetets vision framgår att medarbetarnas kompetens och tid ska användas respektfullt och effektivt. Detta är i linje med skrivningen i budgetpropositionen för 2024 om att den administrativa överbyggnaden behöver minska för att ge plats för universitetens kärnuppdrag. Universitetet ser mycket positivt på regeringens ambition att minska detaljregleringen.

Kompetenshöjande insatser för totalförsvaret

Det besvärliga säkerhetsläge som vi idag befinner oss i ställer ökade krav på att stärka den befintliga kompetensen och kunskapen kring totalförsvaret. Örebro universitets geografiska och demografiska position i Sverige gör universitetet till en mötesplats för akademi, näringsliv och samhälle. Dialog förs med olika nationella och regionala aktörer kring universitetets och Sveriges lärosätens bidrag till totalförsvaret. Lärosätet har expertis och kompetens inom en rad totalförvarsrelevanta forskningsområden som exempelvis statskunskap, kriskommunikation, cybersäkerhet, robotik, AI, kriminologi och akutmedicin för att nämna några. Kompetenshöjande insatser inom flera av dessa områden är av största vikt för Sveriges totalförsvaret. Universitetet önskar att särskilda medel tillförs lärosätet för ett nytt uppdrag med inriktning på totalförsvaret, dels för utveckling och kartläggning av förmågor, dels för

kompetenshöjande insatser genom utbildningar och diskussion om möjliga forskningssamarbeten. Parallellt med detta för Örebro universitet, tillsammans med Försvarshögskolan och Luleå tekniska universitet, en dialog med departement, berörda myndigheter och andra lärosäten kring en nationell satsning på området.

Tabell 7 Riktat uppdrag (miljoner kronor)

2025	2026	2027
2	3	4

Utveckla det hållbara chef-/ledarskapet

Ledar- och medarbetarskap kommer vara en viktig del för att skapa en hållbar och väl fungerade organisation. Framtidens ledarskap, inom såväl akademi som stödverksamhet, kommer innebära nya sätt att leda med större fokus på förändringsledning, ny teknik, digitala lösningar och anpassningar till en orolig tid. Det för med sig utmaningar vad gäller medarbetares närvaro på arbetsplatsen och de konsekvenser det får för kollegialiteten och det akademiska samtalet. Med ett arbetsliv i förändring kommer ledarskapet präglas av att skapa förutsättningar för ett utökat medarbetarskap och ett bredare kollegialt engagemang i frågor som rör helheten. För att lyckas med den här förflyttningen behövs stöd för ledare och medarbetare genom både utbildning och verksamhetsstöd. Förutom de redan idag befintliga ledarutvecklingsprogram som syftar till att ge ledare och chefer en bred bas i sitt ledarskap, pågår även ett arbete med att ta fram en forskningsledarutbildning. Denna kommer att erbjudas till forskningsledare vid universitetet och ge en mer riktad utbildning som i förlängningen ger förutsättningar att skapa välmående och utvecklande forskarmiljöer som främjar excellens.

Tabell 8 Sammanfattning av äskanden (kronor)

	2025	2026	2027
FORSKNING			
ÖKAT BASANSLAG	40 000 000	40 000 000	40 000 000
Medel till Innovationskontor	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Medel till Holdingbolag	1 000 000	1 000 000	1 000 000
UTBILDNING			
Utökat takbelopp	5 000 000	10 000 000	20 000 000
Full ALF-ersättning, ökning med följande belopp	24 000 000	25 000 000	27 000 000
Ersättning per helårsstudent i läkarutbildning	75 000	77 000	79 000
EN UTVECKLANDE STUDIE- OCH ARBETSPLATS			
Europauniversitet	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Medel för ett riktat uppdrag inom kris och säkerhet	2 000 000	3 000 000	4 000 000

BUDGET

Universitetets budget för 2024 framgår av tabellverket i tabell 1, i kolumnen ”Prognos”. Målet för 2024 är en budget i balans efter det att de strategiska satsningarna som påbörjades 2018 i stort sett fasats ut. Det som möjliggjorde satsningarna är ett fram till och med 2017 ökande myndighetskapital. Myndighetskapitalet har därefter använts strategiskt utifrån tydliga uppmaningar vid myndighetsdialogerna om att minska kapitalet.

Universitetsstyrelsen har fastställt en budget för 2024 som visar på ett mindre underskott, vilket till största delen beror på att ökningen av löner och priser är större än ökningen av anslag. Universitetet har dessutom haft ökade lokalkostnader under 2023 som ger ökade kostnader även 2024. Efter några år med underproduktion planerar universitetet att använda det samlade anslagssparandet under åren 2024-2026. Under de kommande åren planeras därför resultaten och därmed myndighetskapitalet att stabiliseras, vilket kommer att ge en nödvändig rörelsefrihet för att framåt kunna hantera oväntade händelser och göra nya tidsbegränsade strategiska satsningar.

Låneram

Lånebehovet fram till 2027 planeras att bli högre än befintlig låneram. Lånebeloppet ökade under 2023 på grund av investeringen i etapp tre på Campus USÖ om cirka 30 miljoner kronor samt projekteringskostnader för framtida lokalutveckling. Dessutom bedöms att behoven av digitala lagringsutrymmen kommer att öka kraftigt kommande år.

Tabeller budgetunderlag 2025–2027

Nedan redovisas de tabeller som universitetet enligt Direktiv till budgetunderlag för verksamheten vid statliga universitet och högskolor för budgetåren 2025–2027 ska inkomma med.

Tabell 1 Total budget					
Total budget (tkr)	2023	2024	2025	2026	2027
Verksamhetens intäkter	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Anslag	1 315 913	1 398 586	1 393 440	1 387 787	1 367 896
Avgifter	82 499	88 163	88 000	89 900	91 600
Bidrag	273 267	291 383	299 000	307 300	313 000
Finansiella intäkter	23 786	24 000	17 200	10 300	7 400
Summa intäkter	1 695 465	1 802 132	1 797 640	1 795 287	1 779 896
Verksamhetens kostnader					
Personal	1 114 979	1 165 331	1 155 000	1 149 500	1 136 000
Lokaler	238 092	261 288	261 000	258 500	254 600
Drift/Övrigt	325 333	324 825	324 000	326 000	326 200
Avskrivningar	48 498	46 725	49 400	55 000	58 000
Finansiella kostnader	7 230	9 365	6 960	4 640	3 600
Summa kostnader	1 734 132	1 807 535	1 796 360	1 793 640	1 778 400
Verksamhetsutfall	-38 667	-5 404	1 280	1 647	1 496
Transfereringar	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring/ årets resultat	-38 667	-5 404	1 280	1 647	1 496
Utgående myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	210 444	205 040	206 320	207 967	209 463
Utgående oförbrukade bidrag	312 900	315 000	315 000	315 000	315 000
Procent av myndighetskapitalet	12 %	11 %	11 %	12 %	12 %

Tabell 2 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tkr)	2023	2024	2025	2026	2027
Verksamhetens intäkter	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Takbelopp ¹⁾	899 925	932 155	925 478	918 454	918 454
Beräknad avräkning ²⁾ (A)	882 694	949 144	943 998	938 345	918 454
Särskilda åtaganden (B)	35 184	36 006	36 006	36 006	36 006
Anslag (A+B)	917 877	985 150	980 004	974 351	954 460
Avgifter	45 366	50 319	48 700	49 900	51 000
Bidrag	22 843	21 093	22 000	22 300	23 000
Finansiella intäkter	14 131	16 800	12 000	7 000	5 000
Summa intäkter³⁾	1 000 217	1 073 362	1 062 704	1 053 551	1 033 460
Verksamhetens kostnader					
Personal	661 273	682 278	667 000	658 000	640 500
Lokaler	174 366	190 245	190 000	188 500	185 500
Drift/Övrigt	173 792	171 157	171 000	171 000	170 200
Avskrivningar	27 214	27 126	29 400	32 000	34 000
Finansiella kostnader	5 192	6 554	4 860	3 200	2 600
Summa kostnader	1 041 837	1 077 360	1 062 260	1 052 700	1 032 800
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	-41 620	-3 998	444	851	660

1) Takbelopp enligt budgetpropositionen för innevarande år i prisnivån för år 0.

2) Beräknad avräkning av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå bland annat med hänsyn till eventuellt utnyttjande av tidigare uppkommet anslagssparande eller överproduktion, samt eventuella decemberprestationer.

3) Summering av anslag, avgifter, bidrag och finansiella intäkter.

Tabell 3 Forskning och utbildning på forskarnivå

Forskning och utbildning på forskarnivå (tkr)	2023	2024	2025	2026	2027
Verksamhetens intäkter	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Anslag ¹⁾	398 036	413 436	413 436	413 436	413 436
Avgifter	37 133	37 844	39 300	40 000	40 600
Bidrag	250 424	270 290	277 000	285 000	290 000
Finansiella intäkter	9 655	7 200	5 200	3 300	2 400
Summa intäkter	695 248	728 770	734 936	741 736	746 436
Verksamhetens kostnader					
Personal	453 706	483 053	488 000	491 500	495 500
Lokaler	63 726	71 043	71 000	70 000	69 100
Drift/Övrigt	151 541	153 668	153 000	155 000	156 000
Avskrivningar	21 284	19 600	20 000	23 000	24 000
Finansiella kostnader	2 038	2 812	2 100	1 440	1 000
Summa kostnader	692 295	730 176	734 100	740 940	745 600
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	2 953	-1 406	836	796	836

1) Med anslag avses de medel som har anvisats myndigheten i budgetpropositionen för innevarande år (år 0).

Tabell 4 Investeringar i anläggningstillgångar och räntekontokredit

Investeringar i anläggningstillgångar¹⁾	2023	2024	2025	2026	2027
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
IB lån i Riksgäldskontoret	174 311	217 191	230 291	231 791	231 391
Beräknad nyupplåning	84 752	58 300	52 000	54 000	67 300
varav investeringar i immateriella anläggnings- tillgångar					
Beräknad amortering	-41 872	-45 200	-50 500	-54 400	-61 300
UB lån i Riksgäldskontoret	217 191	230 291	231 791	231 391	237 391
Maximalt utnyttjande av låneramen under året	217 191	230 291	231 791	231 391	237 391
Föreslagen låneram	232 000	232 000	232 000	232 000	240 000
Beräknad ränteutgift	7 230	9 365	6 960	4 640	3 600
Ränteantaganden för nyupplåning (%)		4,0	3,0	2,0	1,5
Summa räntor och amorteringar	-34 642	-35 835	-43 540	-49 760	-57 700
Maximalt utnyttjande av räntekontokredit under året	0	0	0	0	0
Föreslagen räntekontokredit	0	0	0	0	0

1) Enligt definition i 5 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Tabell 5 Lokalförsörjning

Redovisning av lokaler (mnkr)	2023	2024	2025	2026	2027
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Area, kvm LOA, (exkl. student- och gästforskarbostäder)					
– föregående års utgång	119 168	120 908	120 908	120 908	118 471
– ökning under året	3 879	-	-	-	-
– minskning under året	-2 139	-	-	-2 437	-
– vid årets utgång	120 908	120 908	120 908	118 471	118 471
Förbättringsutgift på annans fastighet					
– nyinvesteringar	37,0	27,8	28,0	28,0	20,7
– avskrivningar	12,3	12,6	15,3	17,7	19,6
Lokalhyra (exkl. student- och gästforskarbostäder)	207,9	228,1	228,1	225,0	222,0
Genomsnittlig hyra (kr/kvm LOA)	1 719	1 886	1 886	1 899	1 874
Sammanställning lokalkostnader (exkl. student- och gästforskarbostäder)	243,5	267,1	269,8	269,1	268,0
– lokalhyra	207,9	228,1	228,1	225,0	222,0
– media, el, värme, kyla, vatten	7,6	9,7	9,7	9,7	9,7
– reparation och underhåll	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
– avskrivn förbättringsutgift	12,3	12,6	15,3	17,7	19,6
– lokalvård	24,0	24,9	24,9	24,9	24,9
– bevakning	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2
– larm och skalskydd	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
– lokaltillbehör	0,0	1,7	1,7	1,7	1,7
– kostnader för egna fastigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– avgår ext hyresintäkter o såld lokalvård	-12,1	-13,9	-13,9	-13,9	-13,9
Genomsnittlig lokalkostnad (kr/kvm LOA)	2 014	2 209	2 231	2 272	2 262
Lärosätets totala kostnader	1 734	1 808	1 796	1 794	1 778
Totala externa hyresintäkter	-12	-14	-14	-14	-14
Justerade totala kostnader	1 722	1 794	1 782	1 780	1 765
Lokalkostnadens andel av verksamhetens totala kostnader	14,0 %	14,8 %	15,0 %	15,0 %	15,1 %
Lokalkostnadens andel av justerade totala kostnader	14,1 %	14,9 %	15,1 %	15,1 %	15,2 %

Tabell 6 Avgifter (tkr) ²⁾

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat	
2023	26 791	26 789	2	
varav tjänsteexport	3 863	3 862	1	
2024	25 035	25 378	-343	
varav tjänsteexport	4 050	4 049	1	
2025	25 500	25 797	-297	
varav tjänsteexport	4 100	4 097	3	
Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel ¹⁾	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
2023	-	1 160	2 169	-1 009
2024	-	1 000	2 246	-1 246
2025	-	1 000	2 246	-1 246

1) Intäkter som inte får disponeras.

2) Avgiftsintäkter enligt 4 och 15 §§ avgiftsförordningen (1992:191) ska inte redovisas.

Ett framstående universitet för en kunskapsbaserad samhällsutveckling

Utvecklingsområden och strategiska mål

FORSKNING

Ökad forskningsvolym med bibehållen hög kvalitet.

Strategisk profilering och ökad synlighet.

UTBILDNING

Hög kvalitet och attraktivitet.

Högskolepedagogik i framkant.

EN UTVECKLANDE STUDIE- OCH ARBETSPLATS

Närhet och samarbete.

Strategisk rekrytering och kompetensutveckling.

Värdegrund

VETENSKAPLIGHET

Det fria sökandet efter ny kunskap utgör kärnan i vår verksamhet.

Vi kännetecknas av oberoende, saklighet och bildning. Vi har ett öppet och kritiskt förhållningssätt. Vi ger oss tid till eftertanke och reflektion.

ENGAGEMANG

Vi är i rörelse och blickar framåt. Vi är engagerade, nyfikna och innovativa. Drivkraften att utvecklas och att uppnå goda resultat är en nyckel till universitetets framgång. Vi har mod att ompröva och att tänka nytt. Vårt kvalitetsarbete lär av både framgång och motgång.

DELAKTIGHET

Vi arbetar utifrån en helhetssyn på verksamheten och en vilja att lära av varandra. Vi utvecklar kunskap i nära samspel med studenter, vetenskaps-samhälle och omvärld. Vår arbetsmiljö präglas av jämställdhet, öppenhet, tillit och respekt.